

Ambíciou Operačného programu Efektívna verejná správa 2014 – 2020 je poskytnúť kvalitné služby a skrátenie času pri vybavovaní. Realizácia operačného programu prispeje aj k modernej verejnej správe.

O vysvetlenie sme požiadali poslanca NR SR, ktorý pracuje vo výbore pre verejnú správu a regionálny rozvoj, Gáboru GRENELA. Redaktorka Parlamentného kuriéra Anna Komová.

Moderná verejná správa

Čo to znamená, predovšetkým pre občanov, moderná a efektívna verejná správa?

Pre občanov by mal tento pojem znamenať súlad troch oblastí: moderné a efektívne ľudské zdroje, moderné a efektívne technologické zázemie a moderný a efektívny legislatívny rámec verejnej správy. Pokiaľ ide o ľudské zdroje, úmyselne ich uvádzam na prvom mieste. Hoci elektronizácia verejnej správy postupne rozširuje svoj záber, osobný kontakt občana s úradníkom verejnej správy zostane pre mnohých ešte naddho tým primárnym komunikačným kanálom pri styku so štátom. Určite každý z nás už neraz zažil situáciu, keď pracovník verejnej správy neprístupoval k občanovi ako ku klientovi – alebo, ak chcete, k zákazníkovi – ktorému má slúžiť, ktorý si ho prostredníctvom daní platí, aby mu poskytol čo najkompetentnejšie a najrýchlejšie služby, aké práve potrebuje. Vo viacerých rebríčkoch podľa hodnotení Európskej únie alebo Svetovej banky patrí Slovensko medzi najmenej vyspelé krajiny v oblasti fungovania verejnej správy. V tomto smere teda čaká zodpovedných za reformu verejnej správy ešte veľa domácich úloh. Ide o tzv. Prioritnú os č. 1: Posilnené inštitucionálne kapacity a efektívna verejná správa. Pod týmto honosným názvom má podľa ministerstva vnútra ísť o podporu efektívneho riadenia, integrácie a zjednodušenia procesov, kvalitu a kompetentnosť pracovníkov verejnej správy. Stratégia posilňovania administratívnych kapacít verejnej správy je v materiáli rozpracovaná pomerne detailne. Budem rád, keď plány súčasného vedenia ministerstva vnútra nezostanú opäť len na papieri.

Možno hovoriť aj o transparentnej verejnej správe?

Transparentnosť verejnej správy predstavuje širokú agendu. Od problematiky verejného obstarávania až po povinné zverejňovanie zmlúv. Všetci vieme, že v neefektívnej a korupciou nainfikovanej verejnej správe sa každoročne strácajú obrovské finančné prostriedky, ktoré mohli byť použité na oblasti trpiace systémovým podfinancovaním, ako napr. školstvo a zdravotníctvo. Ide o oblasť, ktorá by mala zaujímať politikov bez ohľadu na to, či zastupujú záujmy koalície alebo opozície.

Na koho sa vzťahuje Operačný program Efektívna verejná správa, ide o celé Slovensko?

Operačný program má samozrejme pôsobnosť na celé územie Slovenska, hoci vo výdavkoch a prioritách zohľadňuje aj regionálne rozdiely a špecifiká. Samotný program ministerstvo vypracovalo aj v spolupráci s mimozdrojovými partnerskými organizáciami, a tak okrem jednotnej štátnej správy a územnej samosprávy sa má na programe podieľať aj tretí sektor. Oblasti, v ktorých sa operačný program bude na území Slovenska aplikovať rozdielne, vyplývajú či už zo špecifických potrieb regiónov, ktoré sú obzvlášť postihnuté chudobou alebo z rozdielov vo formách sociálnej exklúzie a diskriminácie.

Legislatívne zabezpečenie asi prináša zvýšenie práce a kontaktu s klientmi, ale čo tak technické možnosti a vybavenie najefektívnejšou technikou, ktorá je pri modernej verejnej správe iste nevyhnutná?

Ak by sme mali hodnotiť otázku prínosu vynaložených prostriedkov štátu do svojich informačno-komunikačných kapacít len na základe skúseností s minulými investíciami, bol by som osobne veľmi skeptický. Tento pokus o reformu verejnej správy je financovaný z Európskeho sociálneho fondu sumou viac ako 278 miliónov eur, plus ďalších takmer 57 miliónov eur predstavuje národné spolufinancovanie. Osobne si môžem želať vo výsledku len to najlepšie, ale racionálne sa musím pýtať, ako štát naložil s podobnými projektmi v minulosti. Na toľkokrát kritizovaný Operačný program Informatizácia spoločnosti sme vynaložili 1 miliardu eur a výsledok pre občana zostal hlboko za očakávaniami. V kontexte toho, že prostriedky zo zdrojov Európskej únie v prospech štátneho rozpočtu Slovenskej republiky sa pomaly končia, by bolo nanajvyš žiaduce, aby sme aspoň s tými zostávajúcimi prostriedkami naložili tak, aby mal z nich úžitok v prvom rade občan, a nie rôzne kartely stojace v pozadí informatizačných projektov, ako je to v súčasnosti. A nie je to len otázka neefektívnych výdavkov do informačných kapacít štátu. Ide aj o sporné systémové opatrenia rezortu, ktorých sme boli v minulosti svedkami. Stačí si porovnať plány a ambície tzv. reformy ESO z roku 2012 so skutočnou realitou, najmä pokiaľ ide o redukciu finančných a personálnych nákladov na štátnu správu.

Dá sa dôverovať technickým možnostiam?

Verím, že áno. A aby som len nekritizoval, teší ma, že v niektorých slovenských mestách už začali fungovať tzv. klientske centrá, kde občan môže na jednom mieste vybaviť najčastejšiu agendu, s ktorou prichádza do styku so štátnou správou. Škoda, že sa zodpovedným nepodarilo integrovať do klientskych centier aj dôležitú agendu Sociálnej poisťovne.

Aj reforma justície je súčasťou spomínaného programu, čo sa tým sleduje? Odborujú sa aj dlhé čakacie lehoty?

Reforma súdництва je v programovej štruktúre operačného programu zahrnutá pod tzv. Prioritnú os č. 2. Podľa schváleného materiálu by jej realizácia mala pre občana priniesť skrátenie dĺžky súdnych konaní, zníženie rôznych prieťahov v súdnych konaniach a zvýšenie miery vybavenosti vecí na súdoch. Som rád, že v operačnom programe sa reforme súdництва venuje samostatná oblasť a že je na ňu vyčlenená viac ako osmina celkových programových nákladov. Je totiž pravdou, že otázka vymožitelnosti práva a súdnych prieťahov je jednou z hlavných brzd hospodárskeho rozvoja Slovenska, a teda aj tvorby nových pracovných miest. Súdništvo je však

veľmi špecifickým segmentom na reformu. Treba si uvedomiť, že ide o jednu z ústavných zložiek moci s pomerne silnou mierou autonómnosti a samosprávy. Snaha o jeho systémovú reformu je síce chvályhodná a potrebná, ale podľa mojej mienky ešte podstatnejšou zložkou je osobnostná kvalita viacerých sudcov a iných predstaviteľov systému. Nemyslím si, že zdrojom dlhodobu najnižšej dôvery občanov v súdnictvo a spravodlivosť je primárne preťaženosť súdov alebo nedostatočné technické vybavenie na súdoch.

Ak by sme sa pozreli na časový horizont je možné zosúladiť dva hlavné ciele, teda verejnú správu s reformou súdnictva?

V prioritnej osi, ktorá sa týka reformy súdnictva, má ísť o zvýšenú efektívnosť súdneho systému a o jeho posilnenú nezávislosť. Podľa môjho názoru ide v celkovej reforme verejnej správy o tie najzložitejšie úlohy z vecného, ako aj z časového hľadiska.

Od januára budúceho roka bude štát komunikovať so zástupcami právnických osôb elektronickou formou, čo to prinesie pre prax a čo to znamená pre klientov?

Nakoniec, na žiadosť podnikateľskej aliancie, to bude až od leta. Pre štatutárov obchod-

ných spoločností to znamená, že štát im začne zasielať niektoré úradné zásielky novou formou. Namiesto klasických listov a doručeníek budú napr. súdne rozhodnutia či exekučné konania zasielané podnikateľom do tzv. elektronických schránok. Tie budú budúci rok zriadené všetkým štatutárom automaticky. Na ich aktiváciu potrebuje byť štatutár držiteľom jednak občianskeho preukazu s čipom a jednak tzv. bezpečnostného osobného kódu. Ide o pomerne revolučnú zmenu vo vzájomnom kontakte štátnej správy a podnikateľov. Celý tento proces je spojený s viacerými nedostatkami. Viem, že mnoho podnikateľov sa sťažuje napr. na neprehľadnosť a zložitnosť v aktivácii a prístupe k svojej elektronickej schránke. Okrem toho, štátne orgány zásadne podcenili otázku informovania verejnosti o pripravovaných zmenách. Pôvodným plánom bolo spustiť povinné elektronicke schránky k augustu 2016. Avšak počet podnikateľov, ktorí boli o tejto povinnosti informovaní a svoje schránky si aktivovali, bol mimoriadne nízky. Preto sa zástupcovia štátu rozhodli, že túto povinnosť posunú na 1.1.2017, keď už naozaj každý podnikateľ bude musieť mať občiansky preukaz s čipom a svoj kód na prístup do schránky. Bohužiaľ sa ukázalo, že ani k tomuto termínu sa proces nedá naplno spustiť

pre stále nedostatočný podiel aktivovaných schránok podnikateľov, a tak sa termín opäť posunul – tentoraz k 1.7.2017. Je pravdou, že mnohí podnikatelia si svoje povinnosti nechali na poslednú chvíľu a preťažili v závere roka klientske centrá. Hlavný podiel viny za nezvládnutý proces zavedenia elektronických schránok je však na pleciah zodpovedných štátnych úradníkov. Pri takom veľkom objeme finančných prostriedkov, ktoré sú spojené s týmto operačným programom, totiž nie je možné, aby informovanosť o ňom bola takto podcenená.

Vybavovanie a aktivácia dokladov si vyžaduje istý čas. Kde sa dajú vybaviť, čo to znamená pre používateľov a aká je spolupráca v oblasti modernej verejnej správy?

Podnikatelia čakajú v súvislosti s vybavením si občianskeho preukazu s čipom a bezpečnostným osobným kódom v princípe dve návštevy klientskeho centra. Pri prvej návšteve požiada o vydanie týchto dokladov – a pri druhej si ich na rovnakom mieste vyzdvihne. Ďalej nasleduje aktivácia samotnej schránky, ktorá spočíva v inštalovaní aplikácie eID klient a ovládača čítačky kariet. K schránke sa občan prihlási cez webovú stránku www.slovensko.sk.

Ani na sociálny rozmer netreba zabúdať

Poslanec NR SR a člen výboru pre verejnú správu a regionálny rozvoj Igor CHOMA je v politike od roku 2001 aj preto, lebo si uvedomil že „....prispieť k rozvoju Slovenska, to nie je len kritizovanie a komentovanie, ale treba aj niečo urobiť.“ Rozhovor redaktorky Parlamentného kuriéra Anny Komovej.

My sme už spolu urobili ne jeden rozhovor, a tak viem, že ste pôvodnou profesiou stavbár a po skončení Stavebnej fakulty STU sa takmer stále venujete rozvoju a zveľadňovaniu Slovenska. Dnes, aj ako člen výboru NR SR pre verejnú správu a regionálny rozvoj, čo vás najviac pripútalo k tejto práci?

Áno, máte pravdu, som stavbár a samozrejme sa to odzrkadľuje vo všetkom, čo robím. Už ako riaditeľ Národnej diaľničnej spoločnosti som s mojím tímom intenzívne pracoval na pokračovaní budovania diaľnic naprieč celou krajinou. Aj z pozície primátora krajského mesta Žilina sa naďalej zaoberám rozvojom infraštruktúry, pretože práve na okolí Žiliny momentálne prebieha intenzívna výstavba viacerých diaľničných úsekov, čím sa pomôže doprave okolo problematickeho úseku Strečno – Dubná Skala, hlavnému ťahu na sever cez Kysuce a na juh na Rajec. Na výstavbu diaľnic nadväzuje výstavba diaľničných prívádzáčov a ďalších stavieb na území mesta Žilina, takže tých možností „stavbárskeho“ typu je naozaj neúrekom aj na pôde mesta. Rovnaké je to aj v rámci výboru NR SR pre verejnú správu a regionálny rozvoj, pretože svojou prácou chcem prispieť k tomu, aby sa

Slovensko rozvíjalo a držalo krok s vyspelými štátmi sveta. A presne to ma na tejto práci najviac naplňa, pretože vidím reálne výsledky.

Máte skúsenosti aj zo zahraničia a rovnako aj z vedúcich pozícií, ktoré ste zastávali počas svojej praxe. Dá sa z tých skúseností a poznatkov čerpať aj dnes pri vašej práci?

Samozrejme, moje dlhoročné skúsenosti z viacerých pozícií a krajín, v ktorých som pôsobil, mi jednoznačne umožňujú nielen porozumieť aktuálnym úlohám, ale mi tiež pomáhajú pri prijímaní dôležitých a odborných rozhodnutí. Verte mi, nie vždy všetko ide ľahko, pretože nie všetci účastníci vždy rozumejú úžitku, ktorý to ktoré riešenie prináša, často najprv musím odbornými argumentmi presvedčať tých ľudí, ktorí od začiatku vnímajú len negatíva, či už je to pre ich konzervatívnosť alebo pre neznalosť danej problematiky.

Ako to vidíte v rámci rozvoja regiónov Slovenska, čo treba podporovať pre to, aby sa posilnil ekonomický rozvoj a hospodárska prosperita a nezanedbal sa ani sociálny rozmer?

Tých benefitov a dôvodov, pre ktoré má